

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Templed Adroddiad Sgriwtini

Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	9 Ebrill 2019
Pwnc:	Adroddiad Cynnydd gan y Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion
Pwrpas yr Adroddiad:	Adrodd ar waith y Panel o 7/11/18 i 2/4/19
Cadeirydd Sgriwtini:	Y Cyngorydd Gwilym Jones
Aelod(au) Portfolio:	Y Cyngorydd R Meirion Jones
Pennaeth Gwasanaeth:	Arwyn Williams
Awdur yr Adroddiad:	Gwyneth Môn Hughes
Rhif Ffôn:	01248 752908
E-bost:	GwynethHughes@ynysmon.gov.uk
Aelodau lleol:	Dim yn benodol i unrhyw Ward

1 – Argymhelliad/ion

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio argymhell:

1. Ei fod yn cytuno bod y Panel yn herio perfformiad ysgolion unigol yn gadarn.
2. Mae'n cytuno bod y Panel yn canolbwyntio ar ddatblygu trefniadau cysgodi gyda GwE i alluogi Aelodau i fynychu amryfal ddigwyddiadau monitro, cefnogi a hyfforddi yn yr ysgolion.
3. Mae'n nodi y bydd y Panel yn parhau i fonitro gweithrediad Cynllun Monitro'r Gwasanaethau Dysgu.
4. Nid yw'r Panel yn ymwybodol o unrhyw negeseuon allweddol sydd angen eu huwchgwyfeirio i'r Pwyllgor Gwaith ar hyn o bryd.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Yr uchelgais yng Nghynllun y Cyngor Sir ar gyfer 2017-2022 yw gweithio gyda phobl Ynys Môn, eu cymunedau a phartneriaethau er mwyn sicrhau y bydd y gwasanaethau gorau posibl yn cael eu darparu a fydd yn gwella ansawdd bywyd pawb ar hyd a lled yr Ynys. Un o'r tri nod yw'r cynllun i 'Greu amodau a fydd yn galluogi pawb i gyrraedd eu potensial llawn'. Mae gwaith y Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion (y Panel) yn allweddol i gefnogi'r Cyngor a'r ysgolion i wireddu'r nod a'r amcan hwnnw.

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cynorthwyo Aelodau wrth graffu'r pwnc:-

- 3.1 Yr effaith y mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/ dinesydd]
- 3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]
- 3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]

3.4 Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd **[ffocws ar berfformiad ac ansawdd]**

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- hirdymor
- atal
- integreiddio
- cydweithio
- cynnwys

[ffocws ar lesiant]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

- A yw'r Pwyllgor yn fodlon â'r gwaith a wnaed gan y Panel?
- Oes yna unrhyw awgrymiadau i gryfhau gwaith y Panel?
- Oes yna unrhyw feysydd y mae angen i'r Panel eu craffu?

5 – Cefndir / Cyd-destun

5.1 Bydd yr Aelodau'n ymwybodol fod 3 o Banelau Sgriwtini wedi cael eu sefydlu, sef:

- **Panel Sgriwtini: Cyllid** – yn adrodd i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
- **Panel Sgriwtini: Gwasanaethau Plant** - yn adrodd i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
- **Panel Sgriwtini: Adolygu Cynnydd Ysgolion** – yn adrodd i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio. Mae aelodaeth y panel yn cynnwys:
 1. Y Cynghorydd Gwilym O Jones (Cadeirydd)
 2. Y Cynghorydd Alun Roberts (Is-gadeirydd)
 3. Y Cynghorydd Margaret M Roberts
 4. Y Cynghorydd Vaughan Hughes
 5. Y Cynghorydd Kenneth P Hughes
 6. Y Cynghorydd Richard Griffiths
 7. Y Cynghorydd John Arwel Roberts
 8. Keith Roberts

5.2 Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi gwaith y Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion (y Panel) rhwng 7 Tachwedd 2018 a 2 Ebrill 2019.

5.3 Sefydlwyd y Panel gan y Pwyllgor Sgriwtini Addysg a Hamdden ar 21 Tachwedd 2019. Gwnaed hynny yn sgil argymhellion a wnaed gan Estyn ar ansawdd gwasanaethau addysg ar gyfer plant a phobl ifanc ar Ynys Môn. Mae'r Uwch Reolwr Safonau Ysgol a Chynhwysiant yn rhoi arweiniad i'r Panel ynghylch yr ysgolion hynny y dylid eu gwahodd i ymddangos gerbron y panel. Mae'r meini prawf a ddefnyddir i ddewis ysgolion yn seiliedig ar y System Genedlaethol ar gyfer Categoriaddio Ysgolion, perfformiad ysgolion ac adroddiadau Estyn a'r nod yw cael cymysgedd dda o ysgolion cynradd/uwchradd bychan, canolig a mawr sy'n syrthio i mewn i'r amryfal gategoriâu sydd wedi eu codio â lliw.

5.4 Yn ogystal, cafodd y Panel gefnogaeth gan ymgynghorwyr ysgolion GwE yn ystod y cyfnod hwn (GwE yw Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwellu Ysgolion Rhanbarthol Gogledd Cymru). Mae gweithio gyda ac ar ran Awdurdodau Lleol Gwynedd, Conwy,

Sir Ddinbych, Sir Y Fflint, Wrecsam ac Ynys Môn i ddatblygu ysgolion ardderchog ar draws Gogledd Cymru ac i wella canlyniadau ar gyfer disgyblion drwy sicrhau arweinyddiaeth effeithiol ar bob lefel ac addysgu a dysgu o ansawdd ym mhob ystafell ddosbarth.

5.5 Yn ystod mis Ionawr 2019, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru categorïau cefnogaeth lliw ar gyfer yr holl ysgolion yng Nghymru. Datblygodd Llywodraeth Cymru a'r consortia gwella addysg rhanbarthol y System Gategoreiddio Genedlaethol ar gyfer Ysgolion er mwyn nodi'r ysgolion hynny yng Nghymru sydd fwyaf angen help, cefnogaeth ac arweiniad i wella. Mae'n nodi hefyd yr ysgolion hynny sy'n gwneud yn dda ond a fedrai wneud yn well a'r rheiny sy'n hynod effeithiol ac a fedrai helpu a chefnogi'r lleill i wneud yn well.

5.6 Mae'n bleser gan y Panel nodi nad oedd unrhyw ysgolion yn Ynys Môn wedi'i cynnwys yn y categori cefnogaeth coch ac mae wedi cael sicrwydd bod y pum ysgol sydd yn y categori cefnogaeth ambr yn derbyn cefnogaeth ar lefel briodol gan GwE a'r Gwasanaeth Dysgu. Mae gweddill yr ysgolion yn Ynys Môn naill ai yn y categori Melyn neu Wyrdd, sy'n golygu eu bod yn effeithiol neu'n hynod effeithiol ac angen ond y mymryn lleiaf o gefnogaeth gan GwE – rhwng 4 i 10 diwrnod y flwyddyn.

5.7 Ers cyflwyno'r adroddiad cynnydd i'r Pwyllgor ar 13 Tachwedd 2018, mae'r pwyllgor wedi cyfarfod â phrifathrawon ysgol a Chadeiryddion Llywodraethwyr ac wedi rhoddi ystyriaeth hefyd i drefniadau ar gyfer cysgodi GwE mewn amryfal weithgareddau:

- 22 Tachwedd 2018 – Ysgol Gynradd Corn Hir (Gwyrdd)¹ ac Ysgol Gynradd Henblas (Melyn)¹.
- 13 Rhagfyr 2018 – Ysgol Uwchradd David Hughes (Melyn)¹ a monitro Cynllun Gweithredu'r Gwasanaeth Dysgu.
- 24 Ionawr 2019 – Ysgol Gynradd Bodedern (Oren)¹.
- 15 Chwefror 2019 – Ysgol Gynradd Llanfairpwll (Gwyrdd)¹ ac Ysgol Gynradd Santes Fair (Oren)¹.
- 22 Mawrth 2019 – Ystyried trefniadau cysgodi GwE a hunan-werthuso.

5.8 Mae'r Panel wedi canolbwyntio ar y materion canlynol:

- Cyfarfu'r panel â chynrychiolwyr pump o ysgolion cynradd ac un ysgol uwchradd yn ystod y cyfnod hwn. Rhoes yr Uwch Reolwr Safonau a Chynhwysiant grynoded o berfformiad yr ysgol i'r Panel cyn bob cyfarfod. Mae'r Panel hefyd yn derbyn gwybodaeth gan swyddogion GwE fel ei fod yn ymwybodol o'r trefniadau sydd wedi cael eu sefydlu ar gyfer cefnogi ysgolion penodol. Mae'r Panel yn falch o nodi nad oes unrhyw ysgol yn Ynys Môn yn y categori cefnogaeth Coch ac mae wedi cael ei sicrwydd bod y pum ysgol sy'n syrthio i'r categori cefnogaeth Oren yn derbyn cefnogaeth ar lefel briodol gan GwE a'r Gwasanaeth Dysgu.
- Roedd y Panel yn pryderu ynghylch yr hyn a oedd yn ymddangos fel anghysonder o ran y trothwy ar gyfer graddfeydd marcio disgyblion a oedd wedi sefyll yr arholiad TGAU Saesneg yn ystod haf 2018. Roedd Ysgolion Uwchradd, GwE a

¹ Y System Côt Lliw Cenedlaethol ar gyfer Gategoreiddio Ysgolion (fel yr oedd yn Ionawr 2019)

Gwasanaethau Addysg Llywodraeth Leol yng Nghymru wedi codi pryderon bod y trothwy graddfeydd wedi cael ei newid gan olygu fod y disgyblion hynny a safodd yr arholiad yn gynnar wedi cael eu trin yn wahanol i'r disgyblion hynny a safodd bapur gwahanol yn gynharach yn y flwyddyn academiaidd. Oherwydd yr anghysonder honedig, cafodd llai o ddisgyblion na'r disgwyl raddfa C yn haf 2018 gyda hynny'n cael effaith negyddol ar ddangosyddion perfformiad yr ysgolion uwchradd yng Nghyfnod Allweddol 4. Rhoddwyd sicrwydd i'r Panel bod trafodaeth yn mynd rhagddi gyda Chyd-bwyllgor Addysg Cymru er mwyn ymchwilio i'r mater ac, os oes angen, atal/lleihau'r posibilrwydd y bydd y fath beth yn digwydd eto.

5.9 Ar 13 Rhagfyr 2018, cyflwynodd y Pennaeth Dysgu adroddiad cynnydd i'r Panel ar weithredu Cynllun Gweithredu'r Gwasanaeth Dysgu. Mae'r Cynllun yn nodi'r camau y mae angen eu cymryd er mwyn:

- Parhau â'r rhaglenni gwaith cyfredol sydd eisoes wedi cael eu gweithredu yn y Gwasanaeth;
- Cynnal y gweithgareddau sy'n mynd rhagddynt mewn ymdrech i ddylanwadau ar ganlyniadau'r camau allweddol;
- Gosod sylfaen ar gyfer gwella canlyniadau addysgol plant a phobl ifanc;
- Sicrhau bod y bartneriaeth rhwng y Gwasanaeth Dysgu a'r ysgolion yn un broffesiynol, yn seiliedig ar barch a gonestrwydd, eu bod yn cefnogi'r naill a'r llall ac yn cymryd cyd-berchenogaeth o'r system addysg yn Ynys Môn; a
- Yn sicrhau cydweithio effeithio gyda phartneriaid strategol.

Rhoddwyd sicrwydd i'r Panel fod y Gwasanaethau Dysgu'n cymryd camau priodol i weithredu materion sydd angen sylw ac y bydd yn parhau i fonitro eu gweithrediad gan y gwasanaeth.

6.0 Yn ystod cyfarfod gyda chynrychiolwyr o ysgolion Ynys Môn, nododd y Panel y gwaith pwysig a wnaed gan GwE ar Ynys Môn o ran hyfforddi, cefnogi a monitro ysgolion er mwyn sicrhau eu bod mor effeithiol â phosib. Ar 15 Rhagfyr 2018, cytunodd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio y dylid sefydlu trefniadau i Aelodau'r Panel gysgodi gwaith GwE. Ar 22 Mawrth 2019, rhoes y Panel sylw i opsiynau i Aelodau fynychu gwahanol weithgareddau a drefnir gan GwE yn ystod tymor y gwanwyn. Bydd y Panel yn datblygu'r arfer hon yn ystod tymor yr haf.

6.1 Daeth y Panel i'r casgliad nad oedd unrhyw negeseuon allweddol ar hyn o bryd yr oedd angen eu huwchgyfeirio i sylw'r Pwyllgor Gwaith.

6 – Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Amherthnasol

7 – Oblygiadau Ariannol

Amherthnasol

8 – Atodiadau

-

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

-